

Изх. № 227/06.12.2022г.

ДО:

Г-Н РАДОМИР ЧОЛАКОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ КЪМ НС

Г-Н ХАЛИЛ ЛЕТИФОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА ДЕЦАТА, МЛАДЕЖТА И СПОРТА

Относно: Становище на Национална мрежа за децата и Мрежа за правна помощ към Национална мрежа за децата относно Законопроект за изменение и допълнение на Семейния кодекс № 48-254-01-64, внесен от Костадин Тодоров Костадинов и група народни представители на 15.11.2022 г.

УВАЖАЕМИ Г-Н ЧОЛАКОВ,

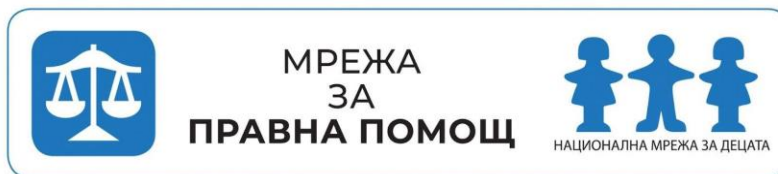
УВАЖАЕМА Г-Н ЛЕТИФОВ,

УВАЖАЕМИ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Национална мрежа за децата (НМД) е обединение на над 120 граждански организации и експерти, работещи с и за децата и семействата на България. Организацията съществува от 17 години, следвайки принципите за насърчаването, защитата и спазването на правата на детето. От 2020 г. към НМД функционира Мрежа за правна помощ, в която доброволстват 17 изявени български адвокати и правозащитници, голяма част от които – професионално ангажирани със семейноправни казуси.

Всички действия на НМД се ръководят от [Конвенцията на ООН за правата на детето](#) като водещ международен договор, който определя философията, ценностите и начина на работа на Мрежата за децата. Пълното прилагане на Конвенцията изисква от България всички политики и законодателство, които засягат пряко или косвено децата, да се изготвят, прилагат и наблюдават, като се отдава предимство на най-добрите интереси на децата и с активното участие на самите деца.

На база на това и предвид опита и експертните ни познания, както и работата на терен на организациите и експертите на НМД в цялата страна, с това Становище изразяваме **несъгласие** с внесения на 15 ноември 2022 г. от Костадин Тодоров Костадинов, Цончо Томов Ганев, Петър Николаев Петров, Иво Георгиев Русчев, Димо Георгиев Дренчев, Маргарита Атанасова Генчева,

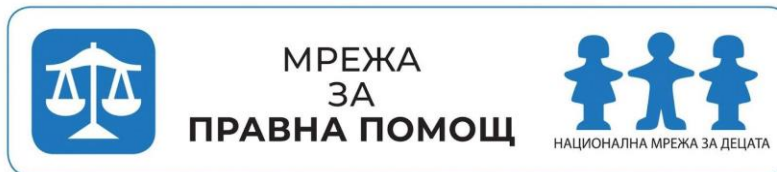
Десислава Илиева Георгиева и Борис Димитров Аладжов Законопроект за изменение и допълнение на Семейния кодекс № 48-254-01-64 („Законопроектът“ или „СК“).

Законопроектът предлага промяна в чл.59 СК – Родителски права след развода. Съгласно мотивите, целта на Законопроекта е да осигури равнопоставеност на родителите при решаването от съда на въпроса за упражняването на родителските права след развод. Това е напълно легитимна цел, но средствата, които се предлагат за постигането ѝ са негодни. Равноправието на родителите е гарантирано от Конституцията и от Семейния кодекс. Когато обаче държавата чрез съда определя кой ще упражнява родителските права след развод, интересите на децата имат приоритет. Със Законопроекта се цели обратното – интересите на децата да не бъдат разглеждани, а решението за упражняването на родителските права след развод да се определя с оглед равните права на родителите. Правата на родителите се упражняват само в интерес на децата (чл.123 от Семейния кодекс). Определянето на родителя, който ще упражнява родителските права след развод е въпрос **на конкретна преценка от съда**, а не толкова на обща законова уредба, според конкретните обстоятелства (примерно изброени в чл.59, ал.4 СК) и с водещ критерий – интересите на децата. Когато родителите постигнат споразумение по този въпрос (чл.59, ал.1 СК) съдът има за задача само да провери доколко това споразумение съответства на интересите на децата.

С изменението на ал.2, чл.59 СК се предлага интересите на децата да бъдат премахнати от списъка от критерии, които водят съда при преценката за разпределяне на упражняването на родителските права след развода. Това предложение противоречи на Конституцията, която издига в основен принцип закрилата на децата от държавата и обществото (чл.14). Закрилата на децата от държавата се осъществява чрез защитата на техните права и интереси в законодателството и политиките. При развод, закрилата на интересите на децата е предоставена на съда. Интересите на децата са водещ критерий при разпределението на упражняването на родителските права и при двата вида развод, както и при всяка намеса на съда в отношенията между родители и деца. В този смисъл, предложението „преценката на съда се извършва единствено на база...“ противоречи на международното право (чл.3 от Конвенцията за правата на детето), Конституцията (чл.14) и законите на Р България (чл.123 СК).

На следващо място, предлага се полът и възрастта на детето също да отпаднат от критериите, които обсъжда съдът, за да определи интересите на детето. Мотивът е, че тези критерии са водещи, за да се определи майката за родител, който ще упражнява родителските права след развод. Това предложение също противоречи на нормалната житейска логика, законодателство и съдебната практика, която се оспорва. Детето не е предмет на вещноправен спор. Неговите характеристики, сред които полът и възрастта, както и желанията на детето, са важни критерии за съда при вземането на решение. Съгласно Закона за закрила на детето (§1, т.5 на Допълнителната разпоредба) полът и възрастта на детето са сред обстоятелствата, които определят преценката на съда за интересите на детето.

На следващо място, предложените изменения в разпоредбите на чл. 59, ал. 3 и ал. 4 от СК предвиждат минимално гарантирано право на родителя, който не е титуляр на упражняването на

родителските права, да бъде с детето за минимум 10 дни в месеца. Подобен законодателен подход, постановяващ фиксирани количествени критерии в толкова чувствителна сфера като тази на личните отношения в семейството, не може да бъде споделен. Същият е лишен и от чисто житейската обосновка как (и дали на практика е възможно) точно тези 10 дни да бъдат разпределени в рамките на календарния месец и как този график да бъде съобразен с индивидуалния режим на детето и с неговото образование, например. Липсва обосновка и защо предложението е за точно 10 дни на личен контакт с неупражняващия правата родител, както и как ще бъде гарантиран най-добрият интерес на детето при подобно фиксиране на законодателно равнище на единен количествен критерий. Семейният кодекс, в чл.59, ал.3 предоставя възможност на съда да определи разширен режим на контакти, като съобрази интересите на детето, в зависимост от неговата възраст, здравословно състояние, отношенията между родителите, насилие в семейството и др., като се съобрази **правото на детето да поддържа лични отношения и с двамата родители** (чл.124, ал.2 СК).

Считаме, че темата, която повдига Законопроектът, касаеща промяна в уредбата на упражняването на родителските права след развод, е важна и изисква широко обсъждане и евентуални законови промени, които обаче не могат да обхванат само тези разпоредби на СК и по предложния начин. Всяко изменение на Семейния кодекс следва да отдава дължимия приоритет на интересите на детето, съгласно Конвенцията на ООН за правата на детето, европейското и националното право.

На тези основания, от Мрежата за правна помощ към Национална мрежа за децата и Национална мрежа за децата застъпваме становището, че **Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето № 48-254-01-64 от 15.11.2022г. следва да бъде отхвърлен в цялост, а неговото последващо разглеждане (в случай на такова) да съобрази посочените от нас съображения.**

Национална мрежа за децата

Мрежа за правна помощ към Национална мрежа за децата

С уважение,

Георги Богданов,

Изпълнителен директор на Национална мрежа за децата